

OBČINA CIRKULANE
Cirkulane 58
2282 Cirkulane
telefon: 02/ 795 34 20
e-naslov: obcina.cirkulane@cirkulane.si

Opr. št.: 430-5/2021
Datum: 16. 11. 2021

**OBČINSKI SVET
OBČINE CIRKULANE**

ZADEVA: Predlog Odloka o razglasitvi kulturnih spomenikov lokalnega pomena na območju Občine Cirkulane

Na podlagi 29. člena Statuta Občine Cirkulane (Uradno glasilo slovenskih občin št. 32/17) in 13. člena Zakona o varstvu kulturne dediščine (Uradni list RS, št. 16/08, 123/08, 8/11, 30/11 odl.US, 90/12, 111/13, 32/16, 21/18-ZNOrg), predlagam občinskemu svetu v obravnavo in sprejem predlog Odloka o razglasitvi kulturnih spomenikov lokalnega pomena na območju Občine Cirkulane.

Antonija ŽUMBAR,
županja Občine Cirkulane

Priloga:
- predlog odloka

Na podlagi 13. člena Zakona o varstvu kulturne dediščine (Uradni list RS, št. 16/08, 123/08, 8/11, 30/11 odl.US, 90/12, 111/13, 32/16, 21/18-ZNOrg), 15. člena Statuta Občine Cirkulane (Uradno glasilo slovenskih občin, št. 32/17) in 70. člena Poslovnika Občine Cirkulane (Uradno glasilo slovenskih občin, št. 32/17), je Občinski svet Občine Cirkulane na svoji __. redni seji, dne __. __. 2021 sprejel

ODLOK O RAZGLASITVI KULTURNIH SPOMENIKOV LOKALNEGA POMENA NA OBMOČJU OBČINE CIRKULANE

1. člen

S tem odlokom Občina Cirkulane razglša kulturne spomenike lokalnega pomena na območju Občine Cirkulane (v nadaljevanju občina).

2. člen

Namen odloka je, da se ohranja kulturne, zgodovinske, arheološke, urbanistične, etnološke in umetnostno-zgodovinske vrednote ter da se zagotovi njihov nadaljnji obstoj v občini.

3. člen

Odlok je pripravljen na osnovi strokovnih podlag za razglasitev kulturnih spomenikov lokalnega pomena za občino, ki jih je pripravil Zavod za varstvo kulturne dediščine Slovenije, Območna enota Maribor. Vsak opis spomenika vključuje:

- evidenčno številko (EŠD),
- ime enote,
- lokacijo,
- utemeljitev razglasitve,
- opis varstvenega režima spomenika,
- grafični prikaz.

4. člen

(1) Kulturno dediščino predstavljajo območja in kompleksi, grajeni ali drugače oblikovani objekti, predmeti ali skupine predmetov oziroma ohranjena materialna dela kot rezultat ustvarjalnosti človeka in njegovih različnih dejavnosti, družbenega razvoja in dogajanj, značilnih za posamezna obdobja v slovenskem in širšem prostoru, katerih varstvo je zaradi njihovega zgodovinskega, kulturnega in civilizacijskega pomena v javnem interesu. Dediščina, katere značilnosti so po strokovnih merilih posebnega pomena za ožje in širše lokalno okolje, lahko dobi status spomenika lokalnega pomena.

(2) Spomeniki so posamezni premični in nepremični predmeti, njihove zbirke, stavbe, naselja ali njihovi deli ter območja. Po svojih lastnostih so predvsem:

- arheološka najdišča so originalni kraji deponiranja arheoloških ostalin, to je stvari in vsakršnih sledov človekovega delovanja iz preteklih obdobij, ki so identificirani z ustreznimi strokovnimi postopki;
- stavbe so eno- ali več prostorni grajeni objekti s streho. So odraz in primer stopenj gospodarskega, kulturnega, socialnega, političnega, tehnološkega in verskega razvoja. Ločimo gospodarsko/proizvodne, javne, poslovne in stanovanjske stavbe, ki spadajo v okvir profanih stavb, ter sakralne stavbe, ki so v osnovi namenjene bogoslužju;
- parki in vrtovi so deli odprtega prostora, oblikovani v razmerju med grajenimi ali oblikovanimi objekti, rastlinjem, vodo in reliefom. V to zvrst sodijo tudi drevoredi, alpinetumi, gaji, rozariji, skalnjaki, zeliščni vrtovi in druge vrtno arhitekturne ureditve (ureditve javnih prostorov);

- stavbe s parki ali vrtovi so enovite celote oblikovanega odprtega prostora in grajenih objektov. Ločimo profane stavbe s parki ali z vrtovi (dvorec s parkom ali z vrtom, grad s parkom ali z vrtom, zdravilišče) in sakralne stavbe s parki ali z vrtovi;
- spominski objekti ali kraji so grajeni ali oblikovani objekti in prostori izražanja spoštovanja ter spominjanja na neko osebo, dejavnost, dejstvo, dogodek. Ločimo domove pomembnih osebnosti, znamenja, objekte in kraje mrtvih, kraje zgodovinskih dogodkov, preproste vojaške objekte, kraje spominjanja na človeško poselitve ali dejavnost;
- drugi objekti in naprave so grajeni objekti ali večji predmeti iz več sestavljenih delov in služijo tistim človeškim potrebam, ki niso bivanje ali opravljanje dejavnosti v stavbi. So odraz in primer stopenj gospodarskega, kulturnega, političnega in tehnološkega razvoja. Ločimo delovne naprave, industrijske/gospodarske objekte, kulturne in vadbene objekte, objekte transportne infrastrukture, objekte urbane opreme, signalne ter merilne naprave in objekte ter zidove in jarke;
- naselja in njihovi deli so prostori trajne človeške poselitve, združujejo bivališča z javnimi objekti, prostori in funkcijami. Obsegajo podeželska (zaselek, vas), trška in mestna naselja, njihove dele (trg, četrt, kolonija, ulica) ter druga območja poselitve skupaj s pripadajočimi zemljišči;
- kulturna krajina je del odrtega prostora z naravnimi in grajenimi ali oblikovanimi sestavinami, katerega strukturo, razvoj in rabo pretežno določajo človekovi posegi in dejavnosti. Glede na strukturne značilnosti ločimo kmetijske krajine, poseljene krajine in zgodovinske krajine.
- ostalo je zvrst, v katero sodi nepremična kulturna dediščina, ki je ni mogoče uvrstiti v nobeno od naštetih zvrsti.

(3) Meja območja kulturnega spomenika in njegove vplivnega območja je vrisana na digitalnem katastrskem načrtu v merilu 1:2880.

5. člen

Za kulturni spomenik lokalnega pomena se razglasi naslednja enota dediščine:

EŠD:	21143
Ime enote:	Cirkulane – Spomenik NOB
Lokacija:	Južni del parc. št. 126/1, k.o. Cirkulane
Utemeljitev razglasitve z varovanimi sestavinami:	V samem središču Cirkulan, ob križišču cest, južno od cerkve sv. Barbare stoji spomenik padlim domačinom med II. svetovno vojno. Iz stopničastega podstavka se dviguje spomenik - obelisk izdelan iz brušenega betona v katerega so vklesana imena 38 domačinov. Spomenik so postavili 11.9.1963 in je izdelan po načrtih Otmarja Gaiserja. Spomenik je primer kvalitetno oblikovanega javnega obeležja ter predstavlja pomnik padlim domačinom v Cirkulanah in širši okolici. Obeležje s svojo postavitvijo tik ob cesti in ob cerkvi predstavlja dominantno v prostoru in pomembno zaznamuje podobo kraja. Zaradi vidnih poškodb na spomeniku je nujna sanacija.
Opis varstvenega	Za spomenik velja varstveni režim, ki določa:

režima:	<ul style="list-style-type: none"> - trajno varovanje in ohranitev kulturnih, umetnostnih, arhitekturnih, likovnih, zgodovinskih in krajinskih vrednot spomenika v celoti, v njihovi izvirnosti in neokrnjenosti ter varovanje vseh vedut na spomenik; - podrejanje vsake rabe in vseh posegov v spomenik ohranjanju in vzdrževanju varovanih spomeniških lastnosti; - prepoved predelav vseh sestavnih delov in likovnih prvin spomenika, ki so ovrednotene kot del spomenika; - strokovno vzdrževanje in obnavljanje vseh neokrnjenih prvin spomenika po načelu ohranjanja izvirne tlorisne zasnove, gabaritov, lege in materialov; - v območju spomenika je prepovedano posegati v prostor s postavljanjem objektov trajnega in začasnega značaja, vključno z nadzemno infrastrukturo ter nosilci reklam. <p style="margin-left: 20px;">-</p> <p>Izjemoma je ob predhodnem soglasju pristojne službe za varstvo kulturne dediščine možno:</p> <ul style="list-style-type: none"> - na osnovi predhodnih konservatorskih raziskav spremeniti dele posameznih elementov spomenika v kvalitetnejše oz. avtentičnejše stanje, - spremeniti oz. dopolniti konstrukcijsko zasnovo, če ni mogoče drugače zagotoviti statične stabilnosti objekta, - posegati v okolico objekta zaradi njegove boljše predstavitve.
Merilo:	1:2880

6. člen

Lastnik, posestnik in upravljavec spomenika morajo v sorazmerju s svojimi zmožnostmi javnosti omogočiti dostopnost spomenika in njegovo predstavljanje. Javni dostop ne sme ogroziti spomenika in posameznih spomeniških vrednot, zlasti ne njegove osnovne namembnosti.

7. člen

Za vsako spremembo funkcije spomenika ali njegovega dela in za vsak poseg v spomenik, njegove dele ali zemljišče in vplivno območje, so potrebni predhodni kulturnovarstveni pogoji in na njihovi podlagi kulturnovarstveno soglasje pristojnega Zavoda za varstvo kulturne dediščine.

8. člen

Nadzor nad izvajanjem odloka opravlja inšpektorat, pristojen za področje kulturne dediščine.

9. člen

Pristojno sodišče po uradni dolžnosti zaznamuje v zemljiški knjigi status kulturnega spomenika na nepremičninah, navedenih v prvem odstavku 5. člena tega odloka.

10. člen

Ta odlok začne veljati petnajsti dan po objavi v Uradnem glasilu slovenskih občin.

Številka: 430-5/2021

Datum:

Obrazložitev:

Kulturni spomenik »Cirkulane – Spomenik NOB«, EŠD št. 21143, stoji v centru Cirkulan pod cerkvijo sv. Barbare stoji in predstavlja okrog 7 m visok betonski obelisk, na katerem so vklesana imena 38 domačinov, žrtev 2. svetovne vojne. Načrt zanj je pripravil Otmar Gaiser, postavljen pa je bil leta 1963. Spomenik kot tak predstavlja vir za razumevanje zgodovinskih procesov, pojavov ter njihove povezanosti s sedanjo kulturo in prostorom in je posebnega pomena za državo, za pokrajino.

Spomenik je dotrajan in nujno potrebuje obnovo, za kar lahko na podlagi njegove za spomenik lokalnega pomena pridobimo sofinancerska sredstva pri Ministrstvu za kulturo RS. Postopek razglasitve spomenika lokalnega pomena vodi pristojni organ občine, predlog za razglasitev spomenika lokalnega pomena pripravi Zavod za varstvo kulturne dediščine Slovenije. Tako smo pri ZVKDS pridobili kulturnovarstveno soglasje in predlog za razglasitev spomenika lokalnega pomena skladno z 12. členom Zakon o varstvu kulturne dediščine (Uradni list RS, št. 16/08, 123/08, 8/11 – ORZVKD39, 90/12, 111/13, 32/16 in 21/18 – ZNOrg), kot izhaja iz 5. člena obravnavanega predloga odloka. Na podlagi akta o razglasitvi se pravni status nepremičnega spomenika in njegovega vplivnega območja zaznamuje v zemljiški knjigi kot zaznamba nepremičnega spomenika.

Glede na podano obrazložitev predlagam Občinskemu svetu Občine Cirkulane, da sprejme sklep v predloženi obliki.

Antonija ŽUMBAR,
županja Občine Cirkulane